

A munkásosztály politikai és gazdasági segítése a termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztésében

A Cser-bányai pártszervezet tapasztalatai

A kedvezőtlen időjárás ellenére is kalászsza szökött a búza. Elérkezett az aratás ideje. Az ország lakói figyelik mezőgazdaságunknak naponta elért eredményeit. Mindennap egy-egy győzelmi jelentés, mely termelőszövetkezeteink, s egyénileg gazdálkodó parasztjaink kemény helytállását dicsérik. Dolgozó parasztágunk politikai érettségét igazolja az is, hogy a pusztító ellenforradalom idején színt vallott, s nem hagyta örök jussát, melyet a munkáshatalomtól kapott 1945-ben: a földet.

Minden ember tudja, hogy a Kommunista Párt végérvényesen végrehajtotta a történelem ítéletét a nagybirtok felett, s a földosztással pontot tett a nagy per végére.

Az is világos, hogy parasztágunk felemelkedésének egyetlen útja a szövetkezeti gazdálkodás. A kis, szétszórtan fekvő parcellák megnehezítik a föld korszerűbb gazdasági eszközökkel, gépekkel történő megművelését. Nehezítik a természetileg magasabb szintre emelését.

Pártszervezeteink egyik legfontosabb feladata tehát: termelőszövetkezeteink fokozott segítése, s az egyéni gazdák szívós felvilágosító munkával történő meggyőzése a szövetkezetek egyedül helyes és minden tekintetben magasabbrendű gazdálkodásának előnyeiről.

A városi pártbizottság nemrég egy aktív értekezleten megvizsgálta, mi a teendő a termelőszövetkezetek fejlesztésénél. Feladatuk tüzte a pártalapszervezetek elé, hogy a patronálási munkában a gazdasági munka segítése mellett legfontosabb feladatnak a politikai segítségadást tekintsek. Különösen a tsz pártszervezetek szervezeti életének megerősítését hangsúlyozták.

No, de minden terv annyit ér, amennyit végrehajtottunk belőle. Vizsgáljuk meg, hogy elvtársaink hogyan munkálkodtak e téren?

Városunkban minden üzem patronál egy termelőszövetkezetet. Az Ernő-bánya kommunisztái Tésre, az inotai kohósok Balatonfüredre, a Haladás Tsz-be látogatnak el gyakran. A cseri bányászok a balatonvilágosi Petőfi Tsz-ben fejtik ki segítő munkájukat.

De beszéljenek ők maguk munkájukról. Mit mondanak a cseriek?

— Alig fél éve vállaltuk a balatonvilágosi tsz patronálását, s ma már személyes ismerősként látogatunk barátainkhoz — mondja M. Szabó András elvtárs, a párttitkár. — Külön brigádot alakítottunk a legjobb párttagokból és gazdasági vezetőkből. E brigádnak állandó feladatává tettük a tsz segítését. A brigádvezető Nemoda János elvtárs, ő a tsz gondjainak legjobb ismerője, aki már maga is tsz ember lett. — Ez a megállapítás elismerése a brigádvezetőnek. Kíváncsi hallgatjuk tehát, mit mond a tsz embere...

— A mi szövetkezetünk 10 éves — kezdi Nemoda elvtárs — 50 tagja 620 kh földterülettel, szép állatállománnyal, s 12 főnyi pártalapszervezete van. Soraikban nem tapasztalni széthúzást, szeretnek dolgozni. Talán ennek köszönhető, hogy munkaegységrezésedésük az elmúlt évben is meghaladta az ötven forintot...

Első találkozásunk a tsz tagokkal igen kellemes benyomást keltett bennük. Elmondták, örülnek, hogy bányászok jöttek el hozzájuk. Nem kívánják, hogy helyettük dolgozzunk, mert náluk a tagok családtagjainak túlnyomó többsége is részt vesz a munkában. A földdel megbirkóznak, ott segítségünk, amivel ők nem boldogulnak. Valamennyiünket meglepett ez a vélemény.

Elmondták, hogy sokáig nem találták meg a tsz segítségének módját. Többször is ellátogattak, mire megtudták, hogy segítséget jelentene a tsz-nek, ha a villanyvilágítást megoldanák, a szecska-vágot, a daráló villanymotor hajtáná, s így vitték le a szakembereket, hogy segítsenek a tsz gondjainak megoldásánál.

Beszélgetésünkél Birta András gépészeti szakember is jelen volt, ő is elmondta tapasztalatait:

— Hulladékanyagból szedtük össze a vezetőket s egyéb szükséges anyagot. A darálóhoz új tárcsa kellett volna. Nekünk ilyen nem volt, de rossz csillekerék igen. Azzal oldottuk meg. S alig hiszem, hogy van még egy olyan gép az országban, mint a Petőfi tsz-é, de hát a célnak tökéletesen megfelel. S ahogy a fiatalok dolgoztak, arról külön kellene említeni tenni. Munkaidő után saját motorjaikon indultak el a feladatuk elvégzésére.

Nemoda elvtárs folytatja: — Később, amikor az állatállomány fejlesztéséről beszélgettünk, elmondták, hogy több állatot nem tarthatnak, mint amennyi van, mert nincs vízük. Tervbevétték az

A fentiekből megállapíthatjuk, hogy a cseri pártalapszervezet patronáló csoportja a gazdasági segítségnyújtás mellett a legfontosabbban, a pártpolitikai munkában nem nyújtott segítséget. A balatonvilágosi Petőfi Tsz-t is lehet fejleszteni. Azokat az egyéni gazdákat, akik a tsz földjei közé vannak beékelődve, meggyőzni a közös gazdálkodás előnyeiről. A tsz pártszervezetét közel hozni a falu pártszervezetéhez. Megtanítani a tsz kommunisztáit, hogy minden politikai eseményre reagáljanak, s tagjaikat neveljék úgy, hogy az ellenséggel a harcot mindenkor felvehessék. Politikai tisztánlátásuk azért is szükséges, hogy ne elégedjenek meg azzal a létszámmal, amivel jelenleg rendelkeznek, hanem igyekezzenek meggyőzni az egyénileg dolgozó parasztokat. A baráti kapcsolatokat elvtársi kapcsolattá fejleszteni stb. Tehát bőven van még feladat a cseriek előtt is, akik igyekeznek a párt által eléjük tűzött feladatnak a patronálás területén is megfelelni.

S-né.

A munkásosztály a jándéka

Alighogy a delet elhangzottak, egy hangszórós teherautó jelent meg a kislódi utcán. Oldalán plakát hirdette, hogy a vegyipar a mezőgazdaság fejlődéséért is dolgozik. A hangszóró vidám dalokat közvetített és a gyerekek fittyelhányva az ebédutáni pihenőre, szorgalmasan követték útján a „hangos kocsi”. Időnként a bemondó hangja szakította meg a vidám zenét, ilyenkor azt közölték a falu lakóival, hogy délután három órákor az iskolaudvaron munkásparaszt találkozó ünnepséget rendeznek, amelyen a Pétó Nitrogénművek átadja a Vörös Csillag Tsz-nek az egymilliomodik tonna műtrágyát.

Délután három órákor az iskola udvarán mint-

egy 200—250 ember gyűlt össze, hogy részt vegyen az ünnepségen. Agárdi György elvtárs, a Devecseri Járási Pártbizottság titkára nyitotta meg a gyűlést. Utána Ilinszki István elvtárs, a Nitrogénművek igazgatója átadta a 10 q műtrágyát Simon Jenő elvtársnak, a Vörös Csillag Tsz elnökének. — Amikor ezt a 10 q műtrágyát megtermeltük — mondták Ilinszki elvtárs —, amely egyben üzemünk fennállása óta az egymilliomodik tonna, gondolkodtunk, hogyan tehetnénk ünnepségre méltóvá ezt az alkalmat. Aztán úgy döntöttünk, odaadjuk egy tsz-nek, ahol eddig is eredményesen használták fel. A választás a Vörös Csillagra esett. Fogadják tőlünk a munkásosztály

ajándékaként és használják fel eredményesen. Ezután Simon elvtárs átadta a Nitrogénművek egymilliomodik tonna műtrágyáját, s Németh Tóth József elvtárs, a Pétó Nitrogénművek pártbizottság titkára mondott beszédet. Németh Tóth elvtárs beszédében emlékeztetett arra, hogy a munkásparaszt szövet-ség alapján milyen eredményeink voltak már eddig is. Majd arról beszélt, hogy ez az út a szocializmus győzelméhez vezet. — A munkásosztály támogatása és barátsága minden alkalommal eredményes — mondták. — Azt szeretnénk, ha minél többen fogadnák meg tanácsunkat és lép-nének mellette a szövetkezetek nemzeti közeli útja, a második millió tonna műtrágya

felhasználása, melyet gyártani fogunk, így eredményesebb lenne. A termelőszövetkezet nevében Kálmán Sándor elvtárs mondott köszönetet a munkásoknak a műtrágyáért. Az ünnepség végén a Nitrogénművek kultúrgárdája műsorral szórakoztatta a megjelenteket. A műsor alatt a közönség száma egyre nőtt. Mire a zenekar magyaros talpalávalót húzott a műsor végén, az egész falu fiatalja együtt táncolt az iskolaudvaron. A munkásparaszt összefogás és testvéri barátság szép ünnepe volt a kislódi munkásparaszt találkozó, melynek jelentőségét az is növelte, hogy 6-án, a szövetkezetek nemzetközi ünnepén tartották meg.

EGYMILLIÓ...

SZERETNÉM ide idézni a képeket. Látszólag nem mondanak sokat és mégis. Benne van a magyar történelem egy darabja. Sík pusztaságon görnyedő kubikos lovak vonják a kordélyt, állványok merednek a magasba. Az emberek, mint apró hangyák sűrűnek a kiásott gödrök körül. Épül a gyár.

Egy óshajjú, csendes, de mégis dörgőhangú emberrel hajolunk egy fekete album fölé. A képekből idézzük dr. Lengyel Lajossal, a Pétó Nitrogénművek „B” oldali vezetőjével a gyár születését.

Mielőtt elkezdenném, hadd mondjam el — idézi a nitrogénműtrágyagyártás történetét — hogy a 29-es években, mint ösztöndíjas tanultam Németországban és ott hallottam, hogy itt hon tervbevétték egy nitrogénműtrágyagyár építését. „Nem lesz abból semmi” — mondogatták a nyugati vegyipari nagyságok. „A mi dömpingünk elárasztja a világot”. De a tőkes nem tagadja meg önmagát. Ha pénzt szívatol, mindenbe bele-vág. Így tettek a Salgó RT urai is. Egyezsége léptek a Honvédkincstárral, hogy a várpalotai lignitből kinyerhető ammóniából salétromsavat (ami katonai célokra alkalmas) és nitrogénműtrágyát gyártanak.

AZ OLCÓS MUNKÁERŐ és a német tőkések által szállított gépekkel nőtt a gyár. Egmás mellett párhuzamosan, a kincstár és a Salgó. Dr. Lengyel Lajos is hazakerült. „Kedvezett” neki a szerencse, mert 60 filléres órabérért, zsebében diplomával felvették segédmunkásnak. Vele együtt Tóth Sándor, a műszaki egyetem diplomájával ugyancsak segédmunkásnak (ma a szerkesztési osztály vezetője).

A szerelési munkákon dolgozókat átvette a gyár. Velük indult a termelés. 1932 július 28-án jött ki az első műtrágya. 26 esztendő. Nézzük a képet, a so-vány 6 kemencés gázgyárat, az épületek mögötti sűrű domboldalt. Hol volt akkor még a falu? Évek teltek el, mire Törökék, Kardosék, Galgócziék, Kiss Sándorék elsőnek fészket raktak. De menjünk vissza a gyárba és ismerkedjünk azokkal, akik lap-páttal, kalapáccsal kezdték itt az életet.

A tekergő csőkiágók, tartályok, malmok között átható szagban egyszerű emberek a műszereket vigyázzák. Itt váltak mesterekké, míg szaporodtak a legyártott „péti só” ton-nái. Szerencsés emberek, akik a

gyáron belül kerültek, pedig nem is tudták, milyen közel áll-nak a kenyértelenséghez, mert az „I. G. Farbenindustrie” eb-ben az időben tárgyalta a Salgó-tarjáni Kőszénbánya R-T-vel, hogy kellő pénzbiztosíték elle-nében állítsa le a gyárat. De a közelgő háború jobb anyagi ki-látással kecsegtette a pénz meg-szállottjait.

MIG EZEKRE EMLÉKE-ZÜNK Homoki Imre bácsival, a pétiüzem művezető-jével rójuk az emeleket. Zúgó gépek, sietgő göcsövek között magyarázza, hogyan lesz a lig-nitból, meg a mészkőporból nit-rogénműtrágya. Helyeselek, de nem értem. Könnyebb megje-gyezni, hogy a negyedszázad alatt hogyan lett belőle műve-zető, Sziget Lajos egykori cső-szerelőből Kazincbarcika mű-helyfőnök, Hosszú István mű-kásból üzemvezető.

Míg a történetben idáig ju-tunk, majdnem megfellekedünk arról a 13 évről, amit a nagy forduló óta leéltünk. Természe-tesnek vesszük, pedig nem is olyan egyszerű. Ezek az embe-rek azóta újjá formálták a gyá-rat. Felépítették háborús rom-jaiból, s együtt fejlődtek a gyár-al. Gyorsan és eredményesen. Nemcsak itt növelték a terme-lést ötszörösre, hanem jutott ide-jükből és tudásukból arra is, hogy a mi hatalmunk emelte Borsodi Vegyiművek szakmun-kásgárdájának kinevelésében se-gédkezzenek. Büszkén említi Homoki bácsi azt a több mint 100 péti társát, akik új utat tör-nek a magyar vegyipar hírne-vének.

UGORJUNK AT egy nagy, de időben rövid törté-nelmi szakaszt. Nem beszélünk most arról, hogy a gyárkapun belül került az egykori munka-nélküliek serege. Nincsenek szí-mok arról, hogy a kemény, de tisztességes munkában megőre-gedettek közül hányan elvezik saját otthonaikban megérdemelt nyugdíjukat, hogy hányan nőt-tek vezetővé, de azóta gyakran hallottuk a gépek zajába bele-vegyülő vidám dalt. Találkoz-tunk emberekkel, akiknek a munka becsületrendje csillog-nak kabátjukon. Ne kívánjanak tőlünk hosszú felsorolást. Csak futólag tekintünk vissza a múlt évre. A terített asztalok mel-lett velük ültünk együtt. Azok-kal, akik azon a képen a göd-rök mellett apró hangyáknak látszanak. És a jubileumi ünnep csendjében nevek hangzottak el: Horváth Sándor, Homoki György, dr. Lengyel Lajos, Ho-moki Imre, id. Rádi József, Hi-degkuty Károly. Ők az igazi alapítói a gyárnak. Sok nehéz, de sikeres harcot vívtak azóta. Új társakat kaptak azóta. Ők mutatják az utat és a negyed-század második felében a mun-ka e hétköznapi hőseinek neve úgy szaporodik, mint a búzater-més az ő kezük alól kikerülő műtrágya hatására.

E GY NEGYEDSZÁZADOT ugrottunk át. És szinte napra megegyező pontossággal, az első pétiós megjelenése után 26 esztendővel legyártották Pé-ten az egymilliomodik tonna műtrágyát. Soha még méltóbb gazda földjébe nem került, mint ez az egymilliomodik. Benne van csaknem fél emberöltő és benne van két világ. A Pétó Nitrogénművek dolgozóit ezt az egymilliomodik tonnát a kislódi Vörös Csillag Termelőszövet-kezetnek adták át. Így volt ez valamikor is. A gyár urai a föld urának adták. Ez történt most is „csak” a történelem változó időközben.

Angyal Mihály